

Kuntalaisaloite: Kittilän kunnan osallistuminen kansallisen vesihuoltouudistuksen toteutukseen

374/14.05.00/2021

Teknlk 29.04.2022 § 47

Kuntalaisaloitteen tekijä on jättänyt 14.9.2021 päivätyyn aloitteen (liite) jossa hän esittää, että kunta välittömästi organisoii kunnan ja sen alueen vesihuoltolaitosten osallistumisen kansallisen vesihuollon uudistusohjelman toteuttamiseen.

Aloitteen tekijä kertoo ohjelmassa todettavan: *"Vesihuoltolaitosten toiminnassa ja laadussa on suurta vaihtelua. Monilla, erityisesti pienemmällä vesihuoltolaitoksilla on pulaa sekä osajista että resursseista, päätöksiä joudutaan tekemään puutteellisin tiedoin ja tulevaisuuden investointeihin ei varauduta riittävästi. Monet vesihuoltolaitokset eivät kykene vastaamaan asetettuihin vaatimuksiin vähäisten resurssiensa vuoksi. Tästä syystä on tarpeen harkita joko omistajajärjestelyiden muutoksella tai palvelutoiminnan uudistamisella tehtävää vesihuollon rakennemuutosta."*

Aloitteen tekijä esittää aloitteessa että, seuraavat toimet olisi ainakin toteutettava:

- Varmistetaan, että kaikilla kunnan alueen vesihuoltolaitoksilla on ammattilaisten tekemä verkoston korjaussuunnitelma vuosille 2022-2030
- Verkoston Digitalisointi toteutetaan yhteishankinnoin
- Selvitetään huollon, hankinnan ja hallinnon yhteiskäyttö ja mahdolliset laitosten yhdistämiset.

Kuntaliiton mukaan maa- ja metsätalousministeriön tammi-kuussa 2020 asettaman Kansallisen vesihuoltouudistuksen johtoryhmä hyväksyi huhtikuun lopulla uudistuksen ohjelman. Ohjelma koostuu kahdeksasta toimenpidekokonaisuudesta ja sen visiona on vastuullinen vesihuolto 2030. Ohjelmaluonnos oli talvella laajalla lausuntokierroksella.

Keskeinen tavoite on eri tavoin turvata riittävä osaaminen, häiriötilanne- ja riskienhallinta sekä kestävä talous vesihuoltolaitoksille. Tavoitteen saavuttamiseksi vesihuoltolaitoksia kannustetaan myös entistä syvempään yhteistyöhön ja yhdistymiseen. Vesihuoltomaksujen tasoon on monilla laitoksilla tarpeen kiinnittää huomiota, jotta palvelun kustannukset voi-

daan kattaa.

Uudistuksen ohjelmaa toteutetaan vaiheittain. Osana uudistusta on ministeriössä käynnistynyt selvitystyö vesihuoltolain todettujen uudistustarpeiden tarkemmasta arvioinnista ja vaiheistuksesta. Varsinainen lainvalmistelutyöryhmä asetettaneen myöhemmin.

Ensi vaiheessa vesihuoltolakiin tehdään vuoden 2023 alussa voimaan tulevan EU:n uudistetun juomavesidirektiivin edellyttämät muutokset sekä tarkistetaan muun muassa vesihuoltolaitosten velvoitteita taloudenpidossa, toiminnan laadun kehittämisessä ja pitkäjänteisessä investointisuunnittelussa. Myös vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määräytymistä ja kiinteistönomistajan ja laitoksen oikeuksia ja velvollisuuksia on tavoitteena tarkistaa erityisesti taajamien ulkopuolisilla toiminta-alueilla.

Sääntelytarpeisiin tulee vaikuttamaan myös parhaillaan eduskunnassa käsiteltävänä oleva vesihuoltolaitosten omistamista koskeva kansalaisaloite ”Vesi on meidän”. Myös kunnan velvoitetta vesihuollon kehittämisessä tarkistetaan. Lisäksi vesihuoltolain uudistamistarpeita on tunnistettu muun muassa henkilöstön pätevyyden ja hulevesien viemäroinnin sääntelyn osalta.

Ohjelman tavoitteena on edistää digitalisaatiota vesihuoltolaitoksilla, mikä tukee tiedolla johtamista ja omaisuuden hallintaa. Myös vesihuoltolaitosten roolia kiertotalouden hyödyntäjänä ja edistäjänä halutaan vahvistaa.

Kansallinen vesihuoltouudistus jatkuu maa- ja metsätalousministeriön hankkeena vuoden 2022 loppuun, mutta uudistustyö laitos- ja kuntakentällä jatkuu sen jälkeen kohti tavoitevuotta 2030. Onnistumiseen tarvitaan kaikkien osapuolten tahtoa ja voimavaroja.

Tekninen johtaja:

Lautakunta päättää ilmoittaa kuntalaisaloitteen johdosta aloitteen tekijälle, että Kittilän kunta tulee järjestämään kesällä 2022 yhteistilaisuuden pienten vesihuoltolaitosten haasteiden ja mahdollisuuksien selvittämiseksi. Kunta tulee kutsumaan tilaisuuteen edustajan kaikista alueen vesilaitoksista. Tämän jälkeen tehdään tarvittavat johtopäätökset.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.
